

6. Hibell B., Anderson B., Bjarnason T., Ahlström S., Balakireva O., Kokkevi A., Morgan M., 2003, The ESPAD Report 2003. Alcohol and Other Drug Use Among Students in 35 European Countries
7. Neovius M., Sundström J., Rasmussen F., 2009, Combined effects of overweight and smoking in late adolescence on subsequent mortality: nationwide cohort study. *BMJ* 2009; 338:b496
8. ***, 2004, Statistics on youth smoking in different countries. National Institute for Health and Welfare, Helsinki, Finland, <http://www.ktl> (vizitat 04.04.2011)
9. Vlaicu Brigitha. Comportamente cu risc la adolescenții din județul Timiș, Editura Eurobit, Timișoara, 2007, p.79, p.133

CONDIȚIILE HABITUALE ȘI STAREA SOCIALĂ A ELEVILOR ȘCOLILOR SECUNDARE PROFESIONALE DIN FAMILIILE DEZINTEGRATE

Vergil Manole

Centrul Național de Sănătate Publică

Summary

Habitual conditions and social status of secondary professional school's pupils from disintegrated families

Habitual conditions and social status of vocational secondary school pupils with one or both parents currently abroad are declared better than pupils from complete families: better placement in the field of work of parents, assessing the financial situation of family a higher level, larger share of mothers with higher education, providing separate room. Habitual conditions and social status are reported by the boys from families temporarily disintegrated better than girls.

Rezumat

Condițiile habituale și starea socială a elevilor școlilor secundare profesionale la care unul sau ambii părinți se află la moment peste hotarele țării sunt declarate mai bune comparativ cu elevii din familiile complete: plasarea mai bună în câmpul de muncă a părinților; aprecierea situației financiare a familiei la un nivel mai înalt; cota mai mare a mamelor cu studii superioare; asigurarea cu odaie separată. Condițiile habituale și starea socială sunt declarate de către băieții din familiile temporar dezintegrate mai bune comparativ cu fetele.

Introducere

Tot mai mulți cercetători confirmă prin date directe și indirecte că familia contemporană se află în situație de criză profundă. Despre aceasta ne vorbește natalitatea scăzută; creșterea indicelui de avorturi, de natalitate extraconjugală, de divorțuri; prezența violenței domestice, a formelor alternative de căsătorii și familii (concubinaj, familii cu un singur părinte, cu traiul separat, familii de homosexuali etc.); precum și „statisticile” [1] alarmante cu privire la exodul populației băștinașe peste hotarele țării.

Cei care pleacă în căutarea unui câștig mai mare sau a unor oportunități mai bune sunt, în special, persoane tinere (70% au vârsta până la 40 de ani). Majoritatea lor au un anumit nivel de educație (profesional, universitar) și numai 10% nu au nici o pregătire educațională.

Plecarea părinților este dictată de dorința de a le asigura copiilor un viitor mai bun. Cu toate acestea, riscurile la care sunt expuși copiii din respectiva categorie sunt multiple, iar lipsa comunicării și afectivității părintești nu pot fi compensate cu nimic. Studiul relevă că plecarea părinților este cel mai frecvent întâlnită în familiile ai căror copii au vârste cuprinse între 13 și 17 ani [2].

Oportunitățile și potențialul unui număr semnificativ de copii și tineri din Moldova mai sunt compromise de condiții și deprinderi comportamentale care le subminează bunăstarea fizică, intelectuală, emoțională, socială [3].

Materiale și metode

Utilizând metoda chestionarului, pe un eșantion de 766 persoane (fete – 342, băieți – 424) au fost studiate condițiile habituale și starea socială a elevilor școlilor secundare profesionale la care unul sau ambii părinți se află la moment peste hotarele țării (218 persoane – 28,5% din numărul de investigați).

Rezultate și discuții

Plasarea în câmpul muncii a părinților fetelor din familiile complete la momentul chestionării este următoarea: tata este angajat în serviciu la 15,7% fete, mama – la 17,6%, ambii părinți – la 39,2% și nici unul – la 27,5% fete. În familiile temporar dezintegrate (din cauza plecării peste hotare a părinților) încadrarea în câmpul muncii este mai bună și constituie respectiv: 28,8%, 22,0%, 45,1% și 4,9%.

Încadrarea în câmpul de muncă a părinților băieților din familiile complete, conform datelor chestionării este următoarea: tata este angajat în serviciu la 15,0% băieți, mama – la 12,5%, ambii părinți – la 60,6% și nici unul – la 11,9% băieți. În familiile temporar dezintegrate plasarea în câmpul de muncă a părinților este respectiv: 18,8%, 13,5%, 61,7% și 6,0%.

Cota familiilor incomplete, în care nici unul din părinți nu este plasat în câmpul de muncă, este de 5,5 ori mai mică în lotul fetelor și de 2 ori mai mică în lotul băieților comparativ cu familiile complete.

Studii universitare și superioare incomplete (colegiu, tehnicum) posedă tații la 25,8% fete din familiile complete și la 28,1% fete din familiile temporar dezintegrate; în lotul băieților – respectiv 31,0% și 27,1%. Este mare ponderea familiilor în care tații au absolvit școala profesională: în lotul fetelor din familiile complete – 35,9%, în cele incomplete – 45,1%; în lotul băieților – respectiv 46,5% și 37,2%.

Studii universitare și superioare incomplete (colegiu, tehnicum) posedă mamele la 31,4% fete din familiile complete și la 46,3% fete din familiile temporar dezintegrate; în lotul băieților – respectiv 40,4% și 41,8% (tabelul 1).

Tabelul 1. Studiile părinților elevilor școlilor secundare profesionale

Instituția de învățământ absolvită		Familiile complete				Familiile temporar dezintegrate			
		Tata		Mama		Tata		Mama	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Fete	Universitate	23	9,3	45	17,6	8	9,8	23	28,0
	Colegiu (tehnicum)	41	16,5	42	16,5	15	18,3	15	18,3
	Școala profesională	89	35,9	67	26,3	37	45,1	14	17,1
	Liceu, școala medie	32	12,9	44	17,2	5	6,1	15	18,3
	8-9 clase	63	25,4	57	22,4	17	20,7	15	18,3
	Total	248	100,0	255	100,0	82	100,0	82	100,0
Băieți	Universitate	40	14,8	68	24,3	10	7,7	27	20,9
	Colegiu (tehnicum)	44	16,2	45	16,1	25	19,4	27	20,9
	Școala profesională	126	46,5	62	22,1	48	37,2	25	19,4
	Liceu, școala medie	28	10,3	54	19,3	16	12,4	26	20,2
	8-9 clase	33	12,2	51	18,2	30	23,3	24	18,6
	Total	271	100,0	280	100,0	129	100,0	129	100,0

În familiile în care la moment sunt absenți ambii părinți, mamele cu studii superioare constituie 57,1%.

Au avut acasă odaie separată 49,6% fete din familiile complete și 61,4% fete din familiile dezintegrate. Cota băieților ce au locuit acasă în odaie separată este mai mare ca la fete și constituie 64,1% în familiile complete și 75,9% în familiile temporar dezintegrate (figura 1).

Pentru satisfacerea necesităților menajere, apa fierbinte se încălzea la aragaz, cuptor etc. în majoritatea familiilor elevilor școlilor secundare profesionale. În familiile în care locuiau fetele această sursă de aprovizionare cu apă fierbinte era utilizată în 79,9% familii complete și 73,8% – familii temporar dezintegrate. În familiile în care locuiau băieții: respectiv: 58,9% și 58,2%, ceia ce denotă o diferență mare între condițiile habituale ale fetelor și băieților.

Cota familiilor care se aprovizionează cu apă fierbinte centralizat prin apeduct și prin încălzire la boiler nu diferă esențial la familiile complete și incomplete, dar situația este mai satisfăcătoare în familiile în care locuiesc băieții (tabelul 2).

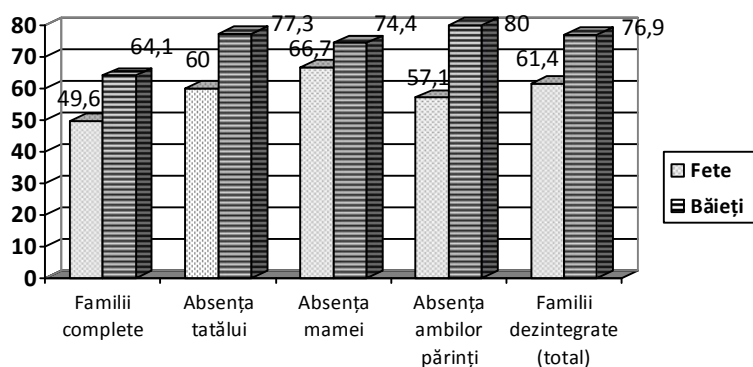

Figura 1. Cota elevilor care au răspuns afirmativ la întrebarea „Ai avut acasă odaia ta separată?”, %

Elevii școlilor secundare profesionale supuși chestionării sunt majoritatea rezidenți ai localităților rurale: 73,3% fete din familiile complete și 79,5% fete din familiile temporar dezintegrate; în lotul de băieți respectiv: 65,5% și 75,9%.

Tabelul 2. Răspunsurile elevilor la întrebarea „Ai avut apă fierbinte acasă?”

Sursa de aprovizionare cu apă fierbinte		Absența membrilor familiei									
		Nici unul (familii complete)		Tata		Mama		Ambii părinți		Familii temporar dezintegrate	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Fete	Centralizat	15	5,8	2	4,4	3	12,5	3	20,0	8	9,5
	Boiler	37	14,3	8	17,8	3	12,5	3	20,0	14	16,7
	Se încălzea la aragaz	207	79,9	35	77,8	18	75,0	9	60,0	62	73,8
	Total	259	100,0	45	100,0	24	100,0	15	100,0	84	100,0
Băieți	Centralizat	32	11,1	4	6,1	4	9,3	0	0	8	6,0
	Boiler	86	30,0	20	30,3	17	39,05	11	44,0	48	35,8
	Se încălzea la aragaz	169	58,9	42	63,6	22	51,2	14	56,0	78	58,2
	Total	287	100,0	66	100,0	43	100,0	25	100,0	134	100,0

Preponderent elevii școlilor secundare profesionale au locuit cu părinții până la înmatriculare la studii în casă proprie pe pământ: 86,5% fete din familiile complete și 85,7% fete din familiile incomplete; în lotul băieților respectiv: 78,4% și 85,7% (tabelul 3).

Tabelul 3. Tipul de locuință în care au trăit elevii cu părinții până la înmatriculare la studii

Tipul de locuință		Familii complete		Familii temporar dezintegrate	
		abs.	%	abs.	%
Fete	Casă proprie la pământ	224	86,5	72	85,7
	Apartament la bloc	31	12,0	12	14,3
	În cămin	2	0,8	0	0
	La gazdă	2	0,7	0	0
	Total	259	100,0	84	100,0
Băieți	Casă proprie la pământ	225	78,4	114	85,7
	Apartament la bloc	50	17,4	13	9,8
	În cămin	10	3,5	6	4,5
	La gazdă	2	0,7	0	0
	Total	287	100,0	133	100,0

Majoritatea fetelor atât din familiile complete (56,0%), cât și din familiile incomplete (60,7%) locuiesc la momentul chestionării în cămin. Cota băieților ce locuiesc în cămin este mai mică comparativ cu fetele și constituie respectiv 40,1% și 41,0%. O mare parte din băieți locuiesc acasă (44,3% din familiile complete și 45,5% din familiile dezintegrate). Cota fetelor ce locuiesc acasă este mai mică comparativ cu băieții și constituie respectiv 33,6% și 28,6%. Este comparativ mic lotul de elevi ce locuiesc la gazdă sau la rude (figura 2).

Sunt mulțumite sau foarte mulțumite de situația financiară a familiilor lor 64,0% fete din familiile complete și 67,8% fete din familiile incomplete. Băieții apreciază situația financiară a familiilor lor la un nivel mai înalt comparativ cu fetele: 72,0% din familiile complete și 81,7% din familiile incomplete. Cota elevilor relativ nemulțumiți sau nemulțumiți de situația financiară a familiilor lor este mai mare în lotul fetelor comparativ cu băieții și mai mică în lotul băieților din familiile temporar dezintegrate (tabelul 4).

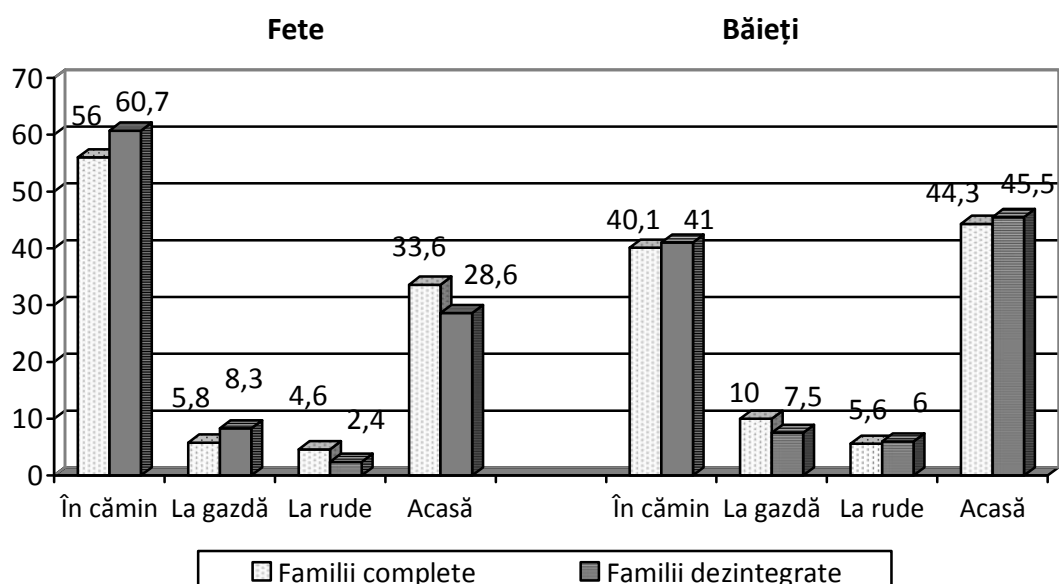

Figura 2. Răspunsurile elevilor la întrebarea „Unde locuiești la momentul anchetării?”, %

Tabelul 4. Răspunsurile elevilor la întrebarea „Cât de mulțumit ești de situația financiară a familiei tale?”

Aprecierea situației financiare		Absența membrilor familiei									
		Nici unul (familii complete)		Tata		Mama		Ambii părinți		Familii temporar dezintegrate	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Fete	Foarte mulțumit	54	20,8	11	24,5	7	29,2	3	20,0	21	25,0
	Mulțumit	112	43,2	18	40,0	10	41,7	8	53,3	36	42,8
	Nici mulțumit, nici nemulțumit	47	18,2	10	22,2	1	4,1	4	26,7	15	17,9
	Nu prea mulțumit	31	12,0	5	11,1	6	25,0	0	0	11	13,1
	Nu sunt mulțumit	15	5,8	1	2,2	0	0	0	0	1	1,2
	Total	259	100,0	45	100,0	24	100,0	15	100,0	84	100,0
Băieți	Foarte mulțumit	86	30,2	31	47,7	15	35,7	7	29,2	53	40,5
	Mulțumit	119	41,8	28	43,1	15	35,7	11	45,8	54	41,2
	Nici mulțumit, nici nemulțumit	48	16,8	4	6,1	4	9,5	3	12,5	11	8,4
	Nu prea mulțumit	25	8,8	0	0	7	16,7	2	8,3	9	6,9
	Nu sunt mulțumit	7	2,4	2	3,1	1	2,4	1	4,2	4	3,0
	Total	285	100,0	65	100,0	42	100,0	24	100,0	131	100,0

Concluzii

În familiile temporar dezintegrate, comparativ cu cele complete, condițiile habituale și starea socială a elevilor se caracterizează prin:

- Asigurarea cu odae separată a unui număr mai mare de elevi;
- Plasarea mai bună în câmpul de muncă a părinților;
- Cota mai mare a mamelor cu studii superioare și a taților, care au absolvit școala profesională (în lotul fetelor);
- Aprecierea situației financiare a familiei la un nivel mai înalt (în lotul de băieți);
- Cota mai mare a elevilor rezidenți ai mediului rural.

Bibliografie

1. Canter L. & Canter M., Training de dezvoltare a asertivității pentru copii și învățători, Piter, 2004
2. Guțu Daniela. Efectele emigrării: ce câștigăm și ce pierdem? http://www.prodidactica.md/viitor/viitor_rom/sugestii_2.htm (vizitat 04.04.2011)
3. Anuarul Statistic al Moldovei, 2007